

Een sociaal-economische agenda voor herstel van Hilversum

Hilversum Mediastad

Corona Herstelagenda (oktober 2021 – oktober 2022)

Inhoud

Leeswijzer

1

Een sociaal-economische agenda voor herstel van Hilversum

2

De impact van corona

2.1 Sociale basis
2.2 Onderwijs en jeugd
2.3 Armoede en schulden
2.4 Arbeidsmarkt
2.5 Lokale economie
2.6 Sport, cultuur en evenementen
2.7 Veiligheid
2.8 Gemeentelijke organisatie

3

Van crisis naar herstel

3.1 Een solide fundament
3.2 Groene lijnen voor herstel
3.3 Opbouw van de Corona Herstelagenda
3.4 Financiën
3.5 Vervolg

4

Sociaal: Stimuleren van gelijke kansen

4.1 Versterken van sociale kansen
4.2 Bevorderen en beschermen van gezondheid
4.3 Inspelen op signalen van dreigende armoede en schulden

5

Economisch: Herstel van economie en stad

5.1 Werken aan werkgelegenheid
5.2 Stimuleren van de lokale economie
5.3 Levendige stad op orde
5.4 Vergroten van weerbaarheid en veerkracht

Overzicht herstelmaatregelen

Leeswijzer

Deze Corona Herstelagenda (oktober 2021 – oktober 2022) is opgebouwd uit vijf hoofdstukken en een bijlage.

- **Hoofdstuk 1:** In dit inleidende hoofdstuk schetsen we tegen welke *achtergrond* deze Corona Herstelagenda is geschreven. Daarnaast worden de centrale thema's van de Herstelagenda geïntroduceerd: De groene lijnen. Ook wordt stilgestaan bij de onvoorspelbaarheden waarmee de verderop beschreven herstelmaatregelen te maken hebben.

- **Hoofdstuk 2:** In dit hoofdstuk schetsen we de *impact* van corona op onze samenleving die de basis vormt voor deze Corona Herstelagenda. We maken daarbij gebruik van de maatschappelijke impactanalyse van mei 2021 en vullen deze aan met actuele gegevens uit gesprekken met de stad, statistieken over Hilversum en adviezen van landelijke planbureaus.

- **Hoofdstuk 3:** Vervolgens lichten we in dit hoofdstuk de *werkwijze toe waarmee we gaan werken aan herstel*. We bouwen voort op het fundament wat we hebben gelegd tijdens de coronacrisis, en geven een toelichting op de opbouw van de Corona Herstelagenda, de financiële onderbouwing en schetsen hoe het vervolgproces eruit komt te zien.

- **Hoofdstuk 4 en 5:** In deze hoofdstukken schetsen we de *herstelmaatregelen* die wij nemen om de schade door de coronacrisis te herstellen. We onderscheiden daarin maatregelen die we voortzetten, een impuls geven of nieuw starten. We baseren ons daarbij op de geschetste impact en kaders uit de eerdere hoofdstukken.

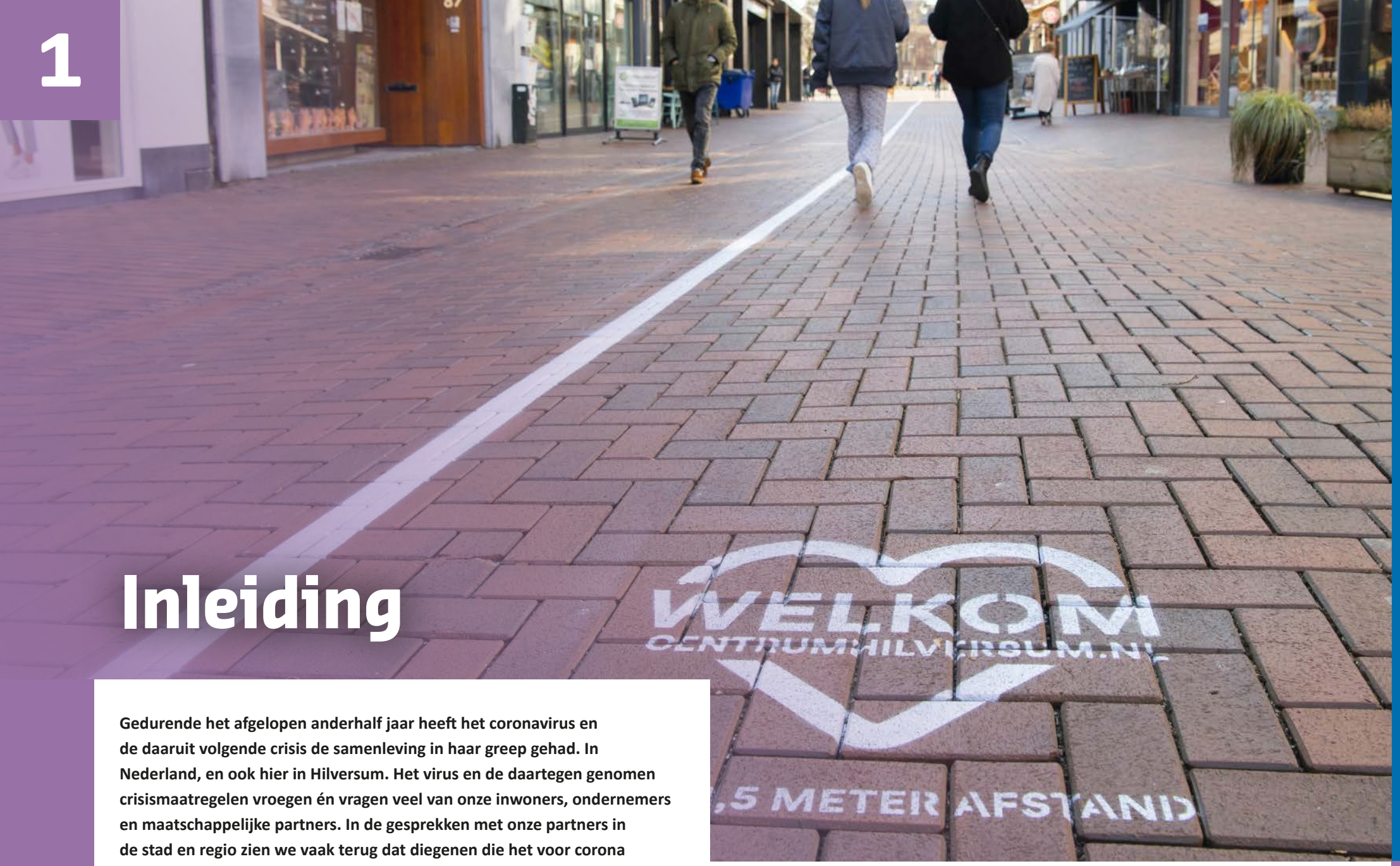
  - **In hoofdstuk 4** richten we ons op de sociale herstelmaatregelen. We nemen of intensiveren maatregelen op het gebied van *zorg, welzijn, jeugd, onderwijs, statushouders, armoede en schulden* of zetten deze voort.

  - **In hoofdstuk 5** richten we ons op de economische herstelmaatregelen. We nemen of intensiveren maatregelen op het gebied van *arbeidsmarkt, detailhandel, horeca, cultuur, sport en veiligheid* of zetten deze voort.

- **Overzicht herstelmaatregelen:** In de bijlage geven we tot slot een compact overzicht van de herstelmaatregelen. Daarbij geven we per maatregel aan wat voor soort maatregel het betreft, wat de kosten en het bestedingsdoel van een maatregel zijn, wanneer een maatregel start en met welke partners we hieraan uitvoering gaan geven.

1

Inleiding

Gedurende het afgelopen anderhalf jaar heeft het coronavirus en de daaruit volgende crisis de samenleving in haar greep gehad. In Nederland, en ook hier in Hilversum. Het virus en de daartegen genomen crisismaatregelen vroegen én vragen veel van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In de gesprekken met onze partners in de stad en regio zien we vaak terug dat diegenen die het voor corona al zwaar hadden, nog verder achterop dreigen te komen waardoor de kansenongelijkheid en de tweedeling in de samenleving verder toeneemt.

1

Een sociaaleconomische agenda voor herstel van Hilversum

Ook sectoren waar ontmoeten en samenzijn van belang is zijn hard geraakt, zoals bij de horeca, evenementen, sport en cultuur. Dit geldt met name wanneer het aanpassen aan de landelijke maatregelen niet of maar beperkt mogelijk was. Door de groeiende vaccinatiegraad[1] en relatief lage opnamecijfers van ziekenhuizen op het moment van schrijven (augustus 2021) is er zicht op het einde van de crisis. Daarmee komt er ruimte om concreter na te denken over het herstel van de zwaarst getroffen delen van de Hilversumse samenleving.

Het herstel van Hilversum begint niet pas met het vaststellen van deze Corona Herstelagenda (oktober 2021 – oktober 2022). Het is een geleidelijk proces waar we al middenin zitten. Al tijdens de crisis hebben we in onze contacten met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners ingezet op het beperken van de schade als gevolg van corona. Onder meer via de reserve Covid-19 konden we als gemeente steunmaatregelen nemen om acute schade te verlichten. Op de contacten en ervaring van voor en tijdens de crisis bouwen we voort in de herstelperiode.

Juist nu het weer de goede kant op lijkt te gaan willen we met deze sociaaleconomische Corona Herstelagenda (oktober 2021 – oktober 2022) een impuls geven aan de samenleving om de toenemende kansenongelijkheid en tweedeling een halt toe te roepen. Dit met als doel om bij te dragen aan een gezond en sterk Hilversum voor de komende jaren, zowel vanuit sociaal als economisch perspectief. Samen met onze partners in de stad gaan we aan de hand van deze Corona Herstelagenda aan de slag om de schade van de coronacrisis voor Hilversum te herstellen. We doen dat aan de hand van zeven groene lijnen voor herstel die centraal staan in deze agenda en voortkomen uit onze analyse van de problematiek (zie ook hoofdstuk 2). De groene lijnen die wij hanteren zijn:

Sociaal: Stimuleren van gelijke kansen

A. Versterken van sociale kansen en onderwijskansen;
B. Bevorderen en versterken van gezondheid;
C. Beperken van armoede en schulden.

Economisch: Herstel van economie en stad

A. Werken aan werkgelegenheid;
B. Ondersteunen van de lokale economie;
C. Levendige stad op orde;
D. Vergroten van weerbaarheid en veerkracht.

Aan deze groene lijnen zijn concrete maatregelen en bijbehorende investeringen voor het komende jaar gekoppeld. De agenda is een mix van maatregelen uit de crisisperiode die doorlopen in de herstelperiode, en nieuwe maatregelen die helpen bij een duurzaam herstel. Een toelichting op de maatregelen wordt gegeven in hoofdstuk 4 en 5.

De sociaaleconomische Corona Herstelagenda is een levend document. Net als het verloop van de coronacrisis is ook de fase van herstel niet voorspelbaar. We hebben te maken met onvoorspelbaarheid van (1) de duur van de coronacrisis, (2) de volledige omvang van de impact van corona op de samenleving, (3) de mate waarin wij als overheid herstel moeten initiëren ten opzichte van herstel dat vanzelf gaat en (4) de beschikbaarheid van (externe) financiering. Om goed op deze factoren in te kunnen spelen, actualiseren we deze Corona Herstelagenda wanneer dat nodig is. Zo onderzoeken we in het eerste half jaar van de agenda welke herstelmaatregelen baat hebben bij een langere of structurele impuls en komen daarop terug bij de evaluatie van de Herstelagenda in het voorjaar van 2022. Ook kan tussentijds worden besloten om bepaalde acties later in de tijd te starten dan oorspronkelijk gepland, bijvoorbeeld door een nieuwe opleving van het virus in het najaar. Of omdat herstel soms natuurlijk plaatsvindt en er geen maatregelen meer nodig zijn. Daarmee herstellen we op de momenten dat dit ook echt kan, en houden we ruimte om in te spelen op nieuwe inzichten en ontwikkelingen als gevolg van de coronacrisis.

1] De GGD richt zich in de komende periode op het verhogen van de vaccinatiegraad in wijken waar deze achterblijft.

2

De impact van corona

Om gericht te kunnen herstellen is het belangrijk te weten op welke manier corona impact heeft gehad op Hilversum. Tegelijkertijd heeft de coronacrisis ons geleerd dat we niet alles kunnen weten omdat morgen zomaar alles weer anders kan zijn. Ter voorbereiding op deze Herstelagenda hebben we in mei 2021 een Maatschappelijke Impactanalyse uitgevoerd, in navolging op de Maatschappelijke Impactanalyse van oktober 2020. Deze vormde de basis voor de Beeldvormende sessie over de Corona Herstelagenda van 16 juni 2021. In de zomer hebben we deze aangevuld en getoetst met nieuwe inzichten uit de stad en landelijke adviezen van planbureaus. Ook deze impactanalyse is een momentopname. Het algemene beeld blijft vooralsnog grotendeels hetzelfde: bepaalde inwoners en (delen van) sectoren worden harder geraakt dan anderen. De kansenongelijkheid onder inwoners neemt toe en ook voor ondernemers en maatschappelijke partners zijn er grote verschillen in de manier waarop de coronacrisis impact heeft gehad. Hierna lichten we de impact toe die de basis vormt voor de Corona Herstelagenda.

2

2.1 Sociale basis

Door corona en de daartegen genomen maatregelen is een verdere toename te zien in de kansenongelijkheid en tweedeling van de samenleving. Inwoners die voor corona goed konden meekomen, doen het nog steeds goed of zelfs beter. Juist op de meest kwetsbare inwoners is de impact van de coronacrisis het grootst[2]. Denk hierbij aan mensen met een klein sociaal netwerk, mensen die niet meer naar de dagbesteding durfden of mensen die vanwege angstige gevoelens zich thuis hebben teruggetrokken. Landelijk, maar ook in Hilversum zijn door de crisis bij deze mensen gevoelens van eenzaamheid toegenomen. Zo wordt door 36% van de inwoners die hebben meegedaan aan de Hilversum Monitor aangegeven dat ze zich eenzamer voelen dan voor de crisis. Hoe langer inwoners de negatieve gevolgen van corona ervaren, hoe groter de kans dat dit kan leiden tot psychische klachten, zeker wanneer er sprake is van een langdurend laag welbevinden zoals sombere gevoelens, onrust en onzekerheid[3].

Wat verder opvalt tijdens de coronacrisis is dat problemen zijn vergroot doordat mensen minder snel hulp vragen en vraagstukken langer blijven liggen. Dit is onder meer te zien in de toename aan ernstigere meldingen over huiselijk en seksueel geweld, terwijl het aantal meldingen niet is toegenomen. Daarnaast ontvangen we via onze sociale partners Tergooi, GGz Centraal en zorgcoördinatoren signalen dat het aantal mensen met suïcidegedachte aan het toenemen is. Bij statushouders zien we dat de coronacrisis heeft geleid tot achterstanden in de integratie. Taalonderwijs vindt gedeeltelijk online plaats, er zijn minder mogelijkheden tot vrijwilligerswerk, werkstages en betaalde banen en het onderlinge contact in buurten en buurthuizen was beperkt[4].

Het coronavirus heeft ook een grote impact gehad op mantelzorgers. Mantelzorgers konden hun naasten of bekenden in instellingen niet meer helpen of verloren contact doordat instellingen de deuren gesloten hielden vanwege infectiegevaar. Ook mantelzorgers die iemand thuis verzorgen hadden het zwaar doordat er een groter beroep op hen werd gedaan. Zo werd de dagbesteding gesloten, was er geen of minder thuiszorg, en verminderde de inzet van vrijwilligers[5]. De toegenomen druk op mantelzorgers kwam ook naar voren in de Hilversum Monitor (41% van de mantelzorgers gaven aan de zorg tijdens corona als intensiever te ervaren). Negatieve financiële gevolgen voor zorgaanbieders als gevolg van corona zijn overigens veiliggesteld doordat gemeenten een omzetgarantie hebben geboden.

2] VNG (2021), Corona-effecten: Gezondheid en Zorg, https://vng.nl/artikelen/corona-effecten-gezondheid-en-zorg
3] SCP (2021), Een jaar met corona Ontwikkelingen in de maatschappelijke gevolgen van corona;
4] Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2021), Kamerbrief impact corona statushouders en inburgeraars;
5] Movisie (2020), Ontspoorde mantelzorg tijdens de coronacrisis;

2

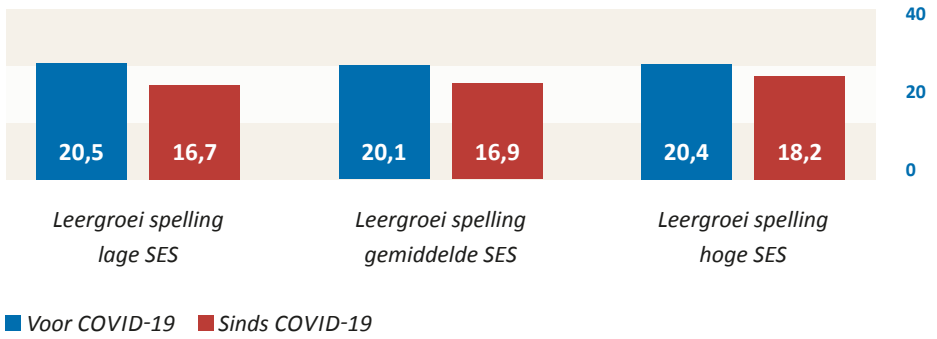
2.2 Onderwijs en jeugd

Door corona is de kloof vergroot tussen kinderen en jongeren waar het goed mee gaat en kinderen en jongeren waar het niet goed mee gaat. Kinderen en jongeren die een goede, stabiele thuissituatie of sociaal netwerk hebben, zijn corona relatief goed doorgekomen. Voor een kleinere groep kwetsbare kinderen en jongeren geldt dat corona extra hard aankwam. We zien dat corona met name grote impact heeft gehad bij kinderen waar er al sprake was van kwetsbaarheid/instabiliteit (lastige jeugd, armoede, mishandeling/ misbruik/verwaarlozing, verslaving, psychische problemen, taalachterstand, statushouders). Zij hebben door de crisismaatregelen meer te maken gehad met o.a. gevoelens van onveiligheid, stress, eenzaamheid, angst en somberheid.

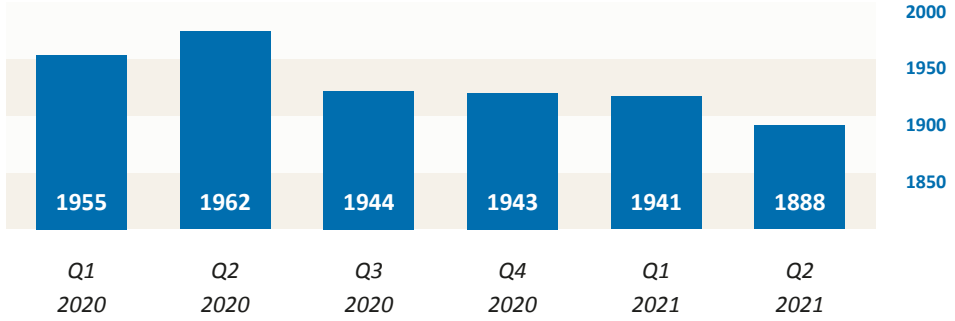
Zo ervaarden jongeren in de regio Gooi en Vechtstreek tijdens het najaar van 2020 'een stuk meer stress' (+22%) en zochten ze ook meer contact met de GGZ (+12%). De GGD zegt hierover: "Jongvolwassenen staan onder druk. Drie op de tien 18- tot 34-jarigen hebben in de voorgaande vier weken (heel) veel stress ervaren. Ze hebben minder veerkracht, hoger risico op een angststoornis en depressie en zoeken vaker contact met een psycholoog."

De impact op het welzijn van kinderen en de vergroting van de kloof is ook te zien in de onderwijsresultaten. Zo neemt de onderwijsachterstand toe bij kinderen met een al lopende indicatie, een lagere sociaaleconomische status, praktijkschool/VSO, opvangonderwijs of uit sociaal zwakkere gezinnen (zie tabel 1). Dit terwijl het landelijke gemiddelde van bijvoorbeeld de Cito-toets in het basisonderwijs uitwijst dat de onderwijsachterstanden juist lijken mee te vallen en nagenoeg gelijk zijn aan 2019[6]. Daarbij geldt tevens dat het aantal jongeren dat jeugdhulp ontvangt redelijk stabiel blijft. Wel is er een licht dalende trend zichtbaar in het aantal jongeren die een vorm van hulp ontvangt (zie tabel 2). Of deze daling zich voortzet is niet in te schatten, evenmin is er op basis van de beschikbare gegevens een verklaring voor te geven.

Tabel 1. Hilversum leergroei spelling naar sociaaleconomische status

Tabel 2. Verloop aantal aanvragen jeugdhulp (bron: Raadsdashboard sociaal domein Q1)

6] College voor Toetsen en Examens (25 mei 2021), Leerlingresultaten Centrale Eindtoets 2021 beschikbaar;

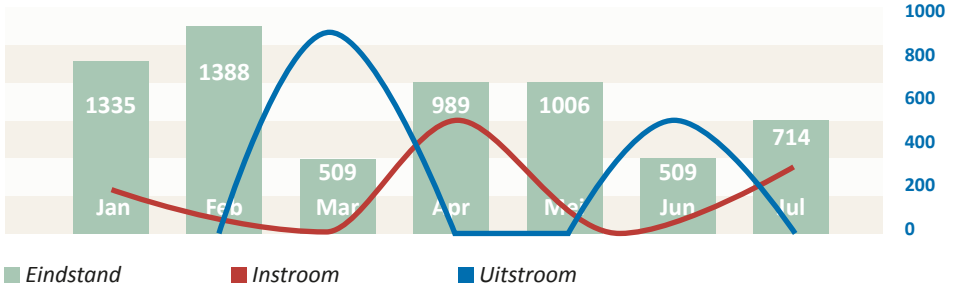
2

2.3 Armoede en schulden

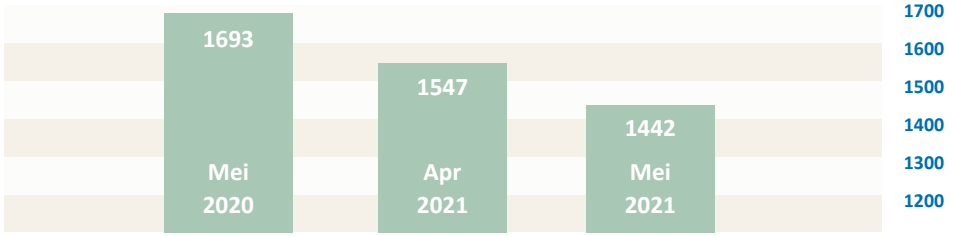
Een van de onvoorspelbaarheden van de Corona Herstelagenda betreft de keuzes in het beleid van de Rijksoverheid. Tijdens de crisis zijn veel inwoners, ondernemers en organisaties afhankelijk geweest van de landelijke steunmaatregelen. Zo maken op het moment van schrijven in totaal 715 inwoners / huishoudens gebruik van een Tozo uitkering (tabel 3). In juli 2021 zagen we zelfs een toename van 205 nieuwe aanvragen, mogelijk als gevolg van de nieuwe aangescherpte crisismaatregelen. Het Rijk heeft aangegeven deze regeling per 1 oktober 2021 stop te zetten. De verwachting is dat het afbouwen van de steunmaatregelen mogelijk faillissementen en bedrijfsbeëindigingen tot gevolg kan hebben. Het aantal ontslagen kan daarmee ook groeien. Vooruitkijkend naar deze ontwikkelingen bereiden we ons daarom voor op een toename aan armoede en schulden. Ons huidig minima- en schuldenbeleid is in 2019 vastgesteld en biedt een solide basis, ook voor de verwachte toename aan faillissementen.

De onzekerheid blijft echter of de verwachte toename zich zal voordoen. Uit de meest recente prognoses blijkt dat het economisch herstel sneller aantrekt dan verwacht[7,8]. Zo wordt er op dit moment nog maar weinig beroep gedaan op inkomensondersteuning, gekoppeld aan de positieve ontwikkelingen in de economie. We zien bijvoorbeeld een afname van het aantal WW-uitkeringen (zie tabel 4) en zien een stagnering van aanvragen voor levensonderhoud (zie tabel 5). Tegelijkertijd bereiken we nog niet de gehele doelgroep van de minimaregelingen. Ook hebben we geen volledig zicht op alle armoede en schuldenproblematiek. Dit kan mogelijk toenemen wanneer de steunmaatregelen van het Rijk op 1 oktober 2021 worden afgebouwd. Daarom lijkt er op dit moment sprake te zijn van stilte voor de storm: op het vlak van schuldhulpverlening en dienstverlening aan ondernemers met geldzorgen is het vooralsnog rustig. We houden rekening met eventueel toenemende druk op het sociaal plein en spelen daarop in indien dat nodig is.

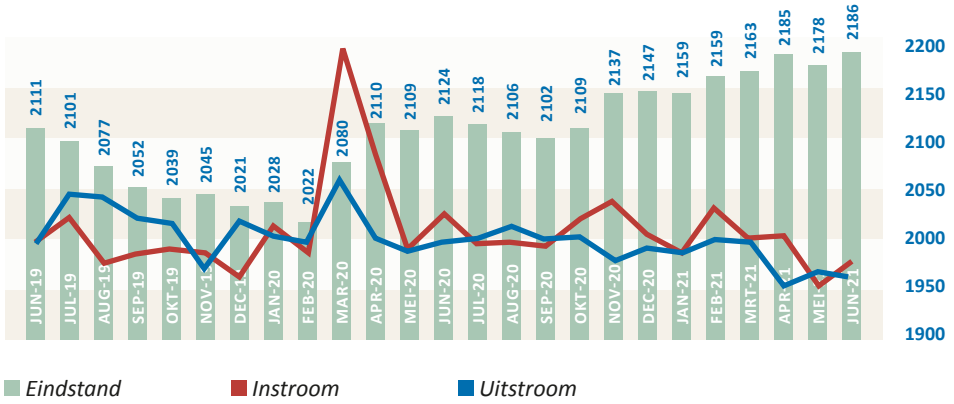
Tabel 3. Instroom en uitstroom van Tozo uitkeringen in 2021

Tabel 4. Ontwikkeling van WW-uitkeringen

Tabel 5. Totale bestandsontwikkeling levensonderhoud

7] DNB (14 juni 2021), Vlot economisch herstel verwacht na coronacrisis: https://www.dnb.nl/actueel/algemeen-nieuws/persberichten-2021/vlot-economisch-herstel-verwacht-na-coronacrisis/
8] CBS (25 augustus 2021), Economie in driekwart regio's weer op of boven niveau van voor coronacrisis: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/34/economie-in-driekwart-regio-s-weer-op-of-boven-niveau-van-voor-coronacrisis;

2.4 Arbeidsmarkt

Het beeld van de impact van corona op de arbeidsmarkt is divers. Met de aantrekkende economie is het perspectief op de arbeidsmarkt vooralsnog uitstekend. De werkloosheid is historisch gezien weer bijna onder het niveau van voor de coronacrisis[9]. Ook is de positie van ZZP'ers als gevolg van een toenemende vraag verder verbeterd en is er een toename te zien in de vraag naar stagiaires. Het lijkt er dan ook op dat de gevolgen van de coronacrisis het in 2018 ingezette herstel van de arbeidsmarkt in de Gooi- en Vechtstreek niet negatief hebben beïnvloed, alhoewel landelijke cijfers suggereren dat dit mogelijk wel vertragend kan hebben gewerkt[10]. Een potentieel aantrekkende economie heeft bovendien een grotere krapte op de arbeidsmarkt tot gevolg, net zoals de al langer verwachte toename in de uitstroom van arbeidspotentieel als gevolg van (vroeg)pensioneringen.

Paradoxaal aan de positieve ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is de toegenomen druk op de arbeidsmarkt als gevolg van verplaatsingen van personeel naar andere sectoren. Voor het uitbreken van de coronacrisis was de verwachting dat de werkgelegenheid voor lager opgeleiden zou afnemen[11] . Verwacht werd dat deze zou verplaatsen van meer traditionele sectoren als industrie en landbouw, naar sectoren als bouwnijverheid, zakelijke dienstverlening en informatie en communicatie[12]. Nu de crisismaatregelen gedeeltelijk zijn versoepeld, blijkt dat de krimpsectoren van tijdens de crisisperiode de nieuwe kraptesectoren in deze herstelfase zijn geworden (bijvoorbeeld de horeca). Kans-sectoren zijn verder: media, zorg, toerisme, duurzaamheid en woningbouw. In dat herstel is ook een paradox te zien: een groot deel van de Tozo-aanvragen in Hilversum komt uit de creatieve industrie. Tegelijkertijd is er een versnelling aan de gang waarbij kennis van data/AI nodig is om inzetbaar te blijven. Verder is de verwachting dat er nog wel ontslagen en faillissementen zullen volgen als gevolg van de verdere afbouw van de landelijke steunmaatregelen.

---

[9] CBS (19 augustus 2021), Werkloosheid daalt het sterkst onder jongeren;
[10] CBS (3 augustus 2021), CBS Bevolkingsstatistiek / LISA-bewerking ABF research 2002 – 2020;
[11] Verwey Jonker Instituut (18 december 2020), De impact van de coronacrisis op de overgang onderwijs-arbeidsmarkt;
[12] Birch (12 mei 2021), Verkenning HCA Gooi en Vechtstreek: arbeidsmarktanalyse & Advies;

2.5 Lokale economie

De coronacrisis betekende voor de Hilversumse lokale economie een tweedeling tussen (delen van) sectoren waar het goed gaat en (delen van) sectoren die disproportioneel zijn geraakt. Horeca en klein MKB hebben te maken gehad met langdurige sluitingen of andere beperkingen. Crisis-maatregelen beperkten hen in het aantal bezoekers dat zij konden toelaten en ondernemers werden uitgedaagd in hun creativiteit om hun diensten binnen de mogelijkheden toch vorm te geven.

De economie lijkt zich in het algemeen veel sneller te herstellen dan verwacht[13,14,15]. De werkgelegenheid is in veel sectoren enorm aangetrokken. Hoewel er een toename in het aantal faillissementen wordt voorspeld met het beëindigen van de coronasteun aan bedrijven op 1 oktober 2021, blijven de vooruitzichten vooral gunstig[16,17]. Economen roepen op om terughoudend te zijn met extra investeringen in de economie en de markt vooral zijn werk te laten doen[18]. Tegelijkertijd is duidelijk dat ook op economisch gebied sprake is van een tweedeling in de mate waarop herstel gewenst is. Zo wijst de Rabobank erop dat het economisch herstel ook regionale verschillen laat zien: waar de economie in het noorden en zuidwesten achter lijkt te blijven, lijkt de randstad te profiteren van het herstel. Ook de verwachte economische groei van de Gooi- en Vechtstreek is goed[19] (+3.5-3.8%). Binnen de regio zijn wel grote verschillen te zien in de mate van economisch herstel. Zo zien we zowel landelijk als lokaal een toename aan leegstand en grote verschillen binnen sectoren (bv. tussen horeca met en zonder terras en met of zonder afhaalfunctie, of tussen niet-essentiële en essentiële winkels). Sectoren die getroffen zijn hebben veel tijd nodig voor herstel (omzetten van horeca en retail liggen in 2021 ca. 50% lager dan in 2019[20]). In een eerder advies riepen Horeca Nederland en Inretail op om de steunmaatregelen voor de sector te verlengen voor zolang die nodig zijn.

Opvallend is dat de economie te maken heeft gehad met een versnelling van eerder ingezette trends, zoals de toename van e-commerce en afname van fysieke winkels. Daarnaast zagen we tijdens de coronacrisis nieuwe trends ontstaan zoals een verschuiving van winkelmomenten door de week, het winkelen in de eigen wijk in plaats van in (middel)grote winkelcentra en het ontwikkelen van nieuwe businessmodellen zoals personal shopping. Daarbij moet nog blijken of deze trends doorzetten. Al met al neemt de behoefte aan winkel- en horecameters snel af waardoor leegstand toeneemt. Andere functies, zoals cultuur, werken en wonen zijn nodig om het centrum van onze stad aantrekkelijk te houden. Brancheverenigingen INRetail adviseert gemeentes in de herstelplannen onder meer aandacht te geven aan het verlagen van financiële druk, het versoepelen van lokale regelgeving, het organiseren en stimuleren van samenwerkingen met en tussen ondernemers, het actualiseren van detailhandelsbeleid, het beperken van faillissementen en leegstand, en het adviseren van ondernemers op het gebied van bezorging, bedrijfsontwikkelingen en digitalisering[21].

Een positieve ontwikkeling tijdens corona is de versteviging van Hilversum als mediastad. Zo kiezen diverse mediabedrijven ervoor om hun uitzendingen weer vanuit Hilversum te gaan verzorgen (bijvoorbeeld Talpa). Daarnaast investeren mediapartijen zoals het toonaangevende televisie- en internetregistratiebedrijf NEP in het Mediapark als één van de belangrijkste internationale innovatie hubs. Mede hierdoor ontstaat er een extra stimulans voor de werkgelegenheid.

---

[13] *DNB (14 juni 2021), Vlot economisch herstel verwacht na coronacrisis: https://www.dnb.nl/actueel/algemeen-nieuws/persberichten-2021/vlot-economisch-herstel-verwacht-na-coronacrisis/*
[14] *CPB (22 juni 2021), Gunstige vooruitzichten Nederlandse economie: https://www.cpb.nl/juniraming-2021*
[15] *CBS (25 augustus 2021), Economie in driekwart regio's weer op of boven niveau van voor coronacrisis: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/34/economie-in-driekwart-regio-s-weer-op-of-boven-niveau-van-voor-coronacrisis;*
[16] *CBS (31 augustus 2021), Omzet horeca veert sterk terug in tweede kwartaal 2021: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/omzet-horeca-veert-sterk-terug-in-tweede-kwartaal-2021;*
[17] *CBS (31 augustus 2021, Omzet detailhandel groeit met meer dan 3 procent in juli https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/omzet-detailhandel-groeit-met-meer-dan-3-procent-in-juli;*
[18] *Het Parool (22 juni 2021), Is zo'n herstelplan wel nodig? De coronaklap voor de economie valt reuze mee: https://www.parool.nl/nederland/is-zo-n-herstelplan-wel-nodig-de-coronaklap-voor-de-economie-valt-reuze-mee~bdf768b7*
[19] *Rabobank (15 juni 2021), Grote regionale verschillen in economisch herstel Grote regionale verschillen in economisch herstel - Rabobank;*
[20] *Bronnen: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/09/omzet-horeca-krimpt-ongekend-hard-door-coronamaatregelen*
https://www.khn.nl/nieuws/khn-afbouw-steunpakketten-komt-te-vroeg-maatwerk-hard-nodig
https://www.inretail.nl/persbericht/persbericht-winkels-halen-omzetverlies-niet-meer-in/#h-inhaaleffect-blijft-uit
[21] *INRetail (2021), Samen sterk in de winkelstraat: https://www.inretail.nl/kennisbank/corona/veiligheid-hulpmiddelen/samen-sterk-in-de-winkelstraat*

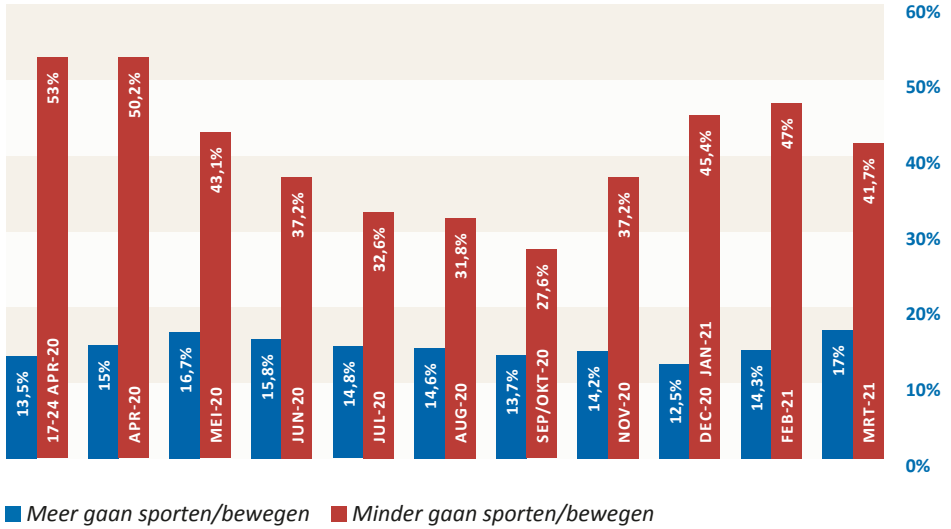
2.6 Sport, cultuur en evenementen

De sport-, cultuur- en evenementensectoren zijn hard geraakt als gevolg van de crisismaatregelen, met name in de netwerken en de verenigingen die daar het fundament vormen. De basis voor een levendige stad staat daarmee onder druk. Zo zijn deze sectoren nog afhankelijker van overheidssubsidie. Ook is het voor hen lastiger om klanten, leden en vrijwilligers aan zich te binden als gevolg van het niet doorgaan van wedstrijden, voorstellingen, evenementen en gedwongen sluitingen. Organisaties werden uitgedaagd om hun creativiteit en doorzettingsvermogen in te zetten en digitale of virtuele alternatieven te ontwikkelen, of voor zover mogelijk activiteiten in de buitenlucht te organiseren. Dat leidt ertoe dat deze sectoren een grotere claim leggen op de beschikbare openbare ruimte dan voor corona. Dit komt bovenop de bestaande en gegroeide ruimteclaims vanuit onder meer horeca, en vergroot daarmee de druk op de openbare ruimte.

De grootste uitdaging in het herstel in deze sectoren is vooral om inwoners, vrijwilligers en bezoekers te verleiden om terug te keren. Deze inwoners zijn tijdens de crisis andere dingen gaan doen en het is niet vanzelfsprekend dat zij terugkeren. Bij de evenementensector is het betaald personeel tijdens de crisis ander werk gaan zoeken en is er nu sprake van krapte aan personeel. In deze sector wordt verwacht dat organisatoren eerst orde op zaken willen stellen voordat er weer nieuwe evenementen worden georganiseerd. Een belangrijk probleem voor de cultuur- en evenementensector is verder de verstoring van het seizoensritme als gevolg van de steeds veranderende overheidsmaatregelen over het aantal toegestane bezoekers. Om hierop te plannen en perspectief te bouwen lijkt voor veel ondernemers onmogelijk. Herstel daarvan kost tijd en geld.

Een ander effect van de coronacrisis is dat een groot deel van de Nederlanders minder is gaan sporten of bewegen (zie tabel 6). Inwoners werden niet voldoende werd uitgedaagd om actief te blijven of hadden vanwege een beperking niet de mogelijkheid om zelfstandig voldoende in beweging te blijven. Ook hier komt het beeld naar voren dat dit een groter effect had op diegene die voor corona ook al niet voldoende beweging kreeg. Voldoende beweging voorkomt daarbij klachten als gevolg van overgewicht en obesitas en lijkt een positief effect te hebben op het ziekteverloop[22].

Tabel 6 Meer of minder gaan sporten/bewegen in Nederland

[22] *British Journal of Sports Medicine (13 april 2021), Physical inactivity is associated with a higher risk for severe COVID-19 outcomes;*

2.7 Veiligheid

Vanuit veiligheidsperspectief waren er in de tweede lockdown in het voorjaar van 2021 twee prioriteiten: sociale veiligheid en ondermijning. Zo viel op dat inwoners meer sociale spanningen ervaarden dan objectieve cijfers lieten zien. Dat vertaalde zich onder meer in een toename van overlastmeldingen over jeugd in 2020 (van 690 in 2019 naar 1.089 in 2020). Doordat inwoners meer thuis zaten, vielen zaken sneller op en werd er sneller een melding gedaan. Bij jongeren ontstond er tijdens de lockdown een toenemende behoefte aan ontmoetingsplekken als gevolg van de sluiting van scholen en recreatiemogelijkheden. Ook bij het aantal meldingen over verward gedrag was in 2020 een geringe toename te zien (731 in 2019 t.o.v. 793 in 2020). De tendens van een toename van sociale spanningen zette zich door in 2021 en kwam onder andere tot uiting in de avondklokrellen in januari. De onderliggende redenen voor de ontevredenheid waren onder meer de ervaren willekeur aan crisismaatregelen. Met het afbouwen van de maatregelen lijken deze sociale spanningen te zijn afgenomen. Met name de tegenstellingen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden speelt momenteel een rol.

Waar in de Coronabrief van oktober 2020 werd gevreesd voor een toename aan ondermijning, lijken de steunmaatregelen van het Rijk voldoende steun te bieden aan ondernemers. Daardoor zijn er momenteel geen signalen van corona gerelateerde ondermijning. Tegelijkertijd is het belangrijk om alert te blijven op nieuwe signalen, de weerbaarheid van kwetsbare ondernemers te vergroten, en op te treden wanneer nodig.

2.8 Gemeentelijke organisatie

Door de coronacrisis is de gemeentelijke organisatie gedwongen stappen te zetten op het gebied van digitaal samenwerken, digitaal besturen, thuiswerken, vitaliteit en het efficiënter inrichten van regelmatig terugkerende processen, zoals bijstandsaanvragen. Zo ontwikkelden we dashboards om meer en sneller inzicht te krijgen in doelgroepen die het als gevolg van corona financieel en/of sociaal lastig kregen. De komende jaren zullen we het datagedreven werken gericht verder inzetten, met name op de dossiers waar dit het meeste nut heeft (bijvoorbeeld het Raadsdashboard Sociaal Domein).

Op het moment van schrijven is de verwachting dat gedeeltelijk thuiswerken de norm blijft totdat het virus onder controle is of de anderhalve meter regel komt te vervallen. Volgens de huidige richtlijnen van het Rijk wordt het thuiswerkadvies per 20 september opgeheven. Voor het moment dat dit gebeurt ligt er een plan om de terugkeer naar kantoor te combineren met thuiswerken. Uitgangspunten daarbij zijn goed werkgeverschap door het aanleveren van de benodigde digitale kennis en tools en oog te hebben voor het welzijn (vitaliteit) van werknemers.

3

Van crisis naar herstel

Waar tijdens de aanpak van de coronacrisis onze aandacht uitging naar wat nodig was op dat moment, biedt deze sociaaleconomische Corona Herstelagenda kansen om vooruit te kijken. Dit vraagt om een andere rol van de overheid: van beheersen van de crisis naar samenwerken aan herstel. Het vorige hoofdstuk heeft aangetoond waar corona voornamelijk schade heeft toegebracht; dit hoofdstuk gaat over de wijze waarop we gaan werken aan herstel. Bij deze aanpak kunnen we voortbouwen op het fundament dat tijdens de coronacrisis is gelegd. Net als tijdens de crisis blijven we de problematiek monitoren en blijven we flexibel. Zo nodig passen we onze voorgestelde maatregelen aan op de laatste ontwikkelingen.

3

3.1 Een solide fundament

De gemeentelijke aanpak van de coronacrisis heeft zich van begin af aan gericht op het uitvoeren van landelijk ingevoerde maatregelen en op het nemen van aanvullende lokale maatregelen om de impact van de crisis te verlichten. De samenwerking met partners in de stad (bijvoorbeeld de Taskforce Anderhalve Meter) en andere overheden bleek cruciaal om zoveel mogelijk voor de samenleving te kunnen doen. Het fundament onder deze crisisaanpak is stevig gebleken en op dat fundament bouwen we nu verder aan het herstel van de samenleving. Opnieuw benutten we zoveel mogelijk de bestaande samenwerkingsstructuren en nemen we herstelmaatregelen die zoveel mogelijk voortbouwen op beleidsuitgangspunten die we al hebben. De partners waarmee wij de maatregelen willen uitvoeren, zijn opgenomen in het overzicht van maatregelen aan het einde van deze agenda.

3.2 Groene lijnen voor herstel

Met het inluiden van de herstelfase en het aanpassen van onze rol aan deze nieuwe werkelijkheid, verschuiven ook onze prioriteiten. Met behulp van de impactanalyse uit het vorige hoofdstuk komen er zeven groene lijnen naar voren die we centraal stellen in de herstelperiode. Die groene lijnen vormen de contouren van onze sociaaleconomische Corona Herstelagenda en kennen een sociaal én economisch deel. De volgende groene lijnen helpen ons bij het sterker uit de crisis komen, en daarbij de lessen van tijdens die crisis mee te nemen:

Sociaal: Stimuleren van gelijke kansen

A Versterken van sociale kansen en onderwijskansen;
B. Bevorderen en versterken van gezondheid;
C. Beperken van armoede en schulden.

Economisch: Herstel van economie en stad

D. Werken aan werkgelegenheid;
E. Ondersteunen van de lokale economie;
F. Levendige stad op orde;
G. Vergroten van weerbaarheid en veerkracht.

3.3 Opbouw van de Corona Herstelagenda

Deze Corona Herstelagenda luidt een nieuwe fase in, in de wijze waarop wij als Hilversum kijken naar het herstel van onze stad. Daarbij zetten we initiatieven voort die we voor of tijdens de crisis zijn gestart, geven we een impuls aan bestaande maatregelen daar waar dat nodig is en starten we met nieuwe initiatieven die bijdragen aan een duurzaam herstel. Deze herstelmaatregelen zijn aanvullend op de nog lopende crisismaatregelen. Bij de voorgestelde maatregelen willen we ervoor waken te groot in te grijpen in die sectoren die vanuit veerkracht en eigenaarschap zelf kunnen herstellen van de gevolgen van de crisis[23]. De maatregelen die in deze Corona Herstelagenda zijn opgenomen zijn ook in dat licht afgewogen. Waar hebben we als overheid een rol? En wat herstelt zichzelf? Maar ook: wat hebben we geleerd van de crisis en welke onderdelen moeten verder worden versterkt om robuuster een volgende crisis te weerstaan? In het volgende hoofdstuk worden de maatregelen toegelicht die we in het komende jaar nemen om hier stappen in te zetten.

[23] *VNG (2021), Sociaal sterker de crisis uit;*

3.4 Financiën

Reserve Corona Herstelagenda

De herstelfase vraagt ook om een andere benadering van de financiële middelen en daarmee een nieuwe reserve met aangepaste regels. Met het vaststellen van deze Corona Herstelagenda wordt daarom de reserve Corona Herstelagenda in het leven geroepen. De hoogte van deze reserve is € 1,6 miljoen. Dit is gelijk aan de omvang van de maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls willen geven en maatregelen die we nieuw starten en niet vanuit de bestaande programmabegroting kunnen worden gefinancierd. Het samenvattend overzicht aan het einde van deze Corona Herstelagenda geeft naast de uitvoerende partners ook telkens aan wat voor soort maatregel het is, wat het bestedingsdoel is, hoeveel de maatregel kost en in welke periode de maatregel aanvangt.

Voor het gebruik en de verantwoording van de reserve voor de Corona Herstelagenda zijn kaders opgesteld (zie ook de memo Instellen reserve Corona Herstelagenda). Indien aanvullende herstelmaatregelen noodzakelijk zijn worden deze in een voorstel aan de raad voorgelegd.

Tijdens de looptijd van de reserve is er een overlap met de eerder ingestelde reserve Covid-19. De reserve Covid-19 heeft als doel het dekken van lokale uitgaven die veroorzaakt worden door de coronacrisis, waarvoor voor de aanvrager geen compensatie van de Rijksoverheid beschikbaar is en essentiële en/of maatschappelijke dienstverlening betreffen voor de Hilversumse samenleving. Daarmee is het eerste belang het financieren van de maatregelen ter bestrijding van de coronacrisis. Deze reserve zal ook in het vervolg van 2021 voor dit specifieke doel worden ingezet.

Financiële dekking

De verwachting is dat een deel van de bestedingen voor herstelmaatregelen gedekt wordt vanuit aanvullende middelen door andere overheden zoals de circulaires van het Rijk of coronaherstel-gerelateerde subsidies van provincie en de Europese Unie. De precieze omvang waarvoor we financieel voor deze uitgaven worden gecompenseerd, is vooralsnog onduidelijk. Op dit moment zijn de volgende financiële regelingen bekend (of worden verwacht):

- *Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (Provincie Noord-Holland):* Dit fonds is gericht op het verminderen van CO2-uitstoot in de gebouwde omgeving, meer en goed geschoold personeel voor de technische sector en steun aan de culturele en maatschappelijke sector. Voor die laatste is in augustus de subsidie voor ‘maatschappelijke netwerken en de ontmoeting’ opengesteld. Deze gaan we aanvragen voor de uitvoering van een aantal van de sociale herstelmaatregelen uit deze agenda. Dit geldt ook voor eventuele andere subsidies die voortkomen uit dit fonds.

- *Nationaal Herstelplan:* Afhankelijk van het op te stellen Nationaal Herstelplan zijn er aanvullende middelen voor herstel beschikbaar. Zo is een nationaal herstelplan een voorwaarde voor de beschikbaarheid van Europese herstelgelden uit het Recovery Plan van de Europese Commissie. Het op te stellen landelijke herstelplan is gekoppeld aan de lopende coalitieonderhandelingen voor het nieuwe kabinet. Zodra hier meer over bekend wordt, zullen we met onze Hilversumse Corona Herstelagenda zoveel mogelijk bij aansluiten.

3.5 Vervolg

De looptijd van deze Corona Herstelagenda is een periode van één jaar van oktober 2021 tot oktober 2022. Na het vaststellen van de Corona Herstelagenda wordt uitvoering gegeven aan de in de Herstelagenda opgenomen herstelmaatregelen. Gelijktijdig met de Kadernota 2022 volgt een evaluatie van de Corona Herstelagenda waarbij wordt ingegaan op: de stand van zaken rondom de uitvoering van de maatregelen, eventueel wenselijke aanpassingen van de agenda op basis van een nieuwe impactanalyse en de hoogte van de reserve Corona Herstelagenda. Ook wordt ingegaan op het vervolg van de Herstelagenda na oktober 2022.

Veel van de voorgestelde maatregelen kunnen in het komende jaar helpen bij het verzachten van de schade die door corona is ontstaan. Sommige maatregelen zijn ook een direct gevolg van lessen die we tijdens de crisis hebben geleerd. Een aantal maatregelen vraagt echter om een structurele andere benadering die verder reikt dan de scope van deze agenda. We starten nu met de maatregelen in deze Corona Herstelagenda en werken in de komende periode verder uit voor welke maatregelen dit geldt. Bij de evaluatie van de Corona Herstelagenda gaan we hier verder op in en adviseren we over het vervolg op deze agenda. Daarbij is het door de raad vastgestelde financiële kader maatgevend.

4

Sociaal: Stimuleren van gelijke kansen

Uit de impactanalyse komt met name het beeld naar voren dat corona de kansenongelijkheid in Hilversum verder heeft vergroot. De problemen van kwetsbare inwoners zijn door corona versterkt of vergroot met aanvullende problematiek. Het risico bestaat dat de sociale kansen nog sterker ongelijk zijn verdeeld, dat de gezondheid van deze doelgroep verder onder druk komt te staan en dat armoede en schulden verder toenemen.

4

4.1 Versterken van sociale kansen en onderwijskansen

Maatregelen die we voortzetten vanuit de crisisfase

- Via het Actieplan Jeugd 2021-2022 (12-27 jarigen, vastgesteld op 23 juni 2021 / RIB 2021-51) en de Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (0-27 jarigen, vastgesteld op 1 april 2021) **versterken we het aanbod voor jeugdigen en leerlingen** (*bestaand budget*). Dit doen we samen met Team Sportservice, Buurtsportcoaches, Cultuurcoaches, Versa Welzijn en de scholen. Met het Actieplan Jeugd zetten we onder andere in op extra (sport)activiteiten voor jongeren en activiteiten en extra wijkbudget voor maatwerk per wijk. Ook zijn er mogelijkheden voor extra jongerenwerk en het ondersteunen van ouders in de opvoeding. Middels de Hilversumse Educatieve Agenda versterken we het aanbod voor alle jongeren (0-27 jaar). In deze agenda is positieve ouderbetrokkenheid een speerpunt.

Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- Samen met de zorgaanbieders zeten we in op het realiseren van meer dagactiviteiten voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid door het **uitbreiden van mogelijkheden voor inloop en ontmoeting van inwoners met een psychische kwetsbaarheid** (*€100.000*). Daarmee kunnen we deze inwoners ondersteunen bij het weer mee doen in de samenleving.

- Middels het **versneld doorontwikkelen van Begeleiding in de wijk** (*€135.000*) helpen we onze maatschappelijke partners (Versa, MEE, Scherpa en Kwintes) in het bereiken van kwetsbare inwoners. We ondersteunen en activeren deze inwoners op een passende manier om weer zelf - of samen met anderen- mee te kunnen doen in Hilversum.

- We willen **beter zicht op de zorgvraag om het aanbod daar beter op af te stemmen** (*€90.000*) door meer en efficiënter kwantitatieve en kwalitatieve data op te halen uit de stad. We richten ons daarbij op mogelijk verborgen corona-schade. Denk daarbij aan thema's als huiselijk geweld en kindermishandeling. Het aantal meldingen neemt niet toe, maar we zijn er niet zeker van dat dit de werkelijke situatie is. Door middel van data willen we eerder in beeld krijgen waar problemen zich voordoen zodat we erger kunnen voorkomen. Daarvoor willen we onder meer intensiever gebruikmaken van bestaande tools zoals de Hilversum Monitor en het Wmo Dashboard, alsook bestaande bronnen en contacten in de wijk.

- Inwoners en professionals gaven tijdens de coronacrisis aan dat informatie over initiatieven vaak verspreid of niet goed vindbaar was. Door de **Sociale kaart voor inwoners en professionals** (*€100.000)* te ontwikkelen verbeteren we de informatie over het (laagdrempelige) aanbod in Hilversum.

- De mogelijkheden voor het ondersteunen van mantelzorgers door de gemeente zijn bij veel inwoners onvoldoende bekend. Met de maatregel **Verbeteren ondersteuning van mantelzorgers** (*subsidieaanvraag loopt*) zetten we in op het verbeteren van de toegang tot regelingen van de gemeente voor mantelzorgers.

4.2 Bevorderen en beschermen van gezondheid

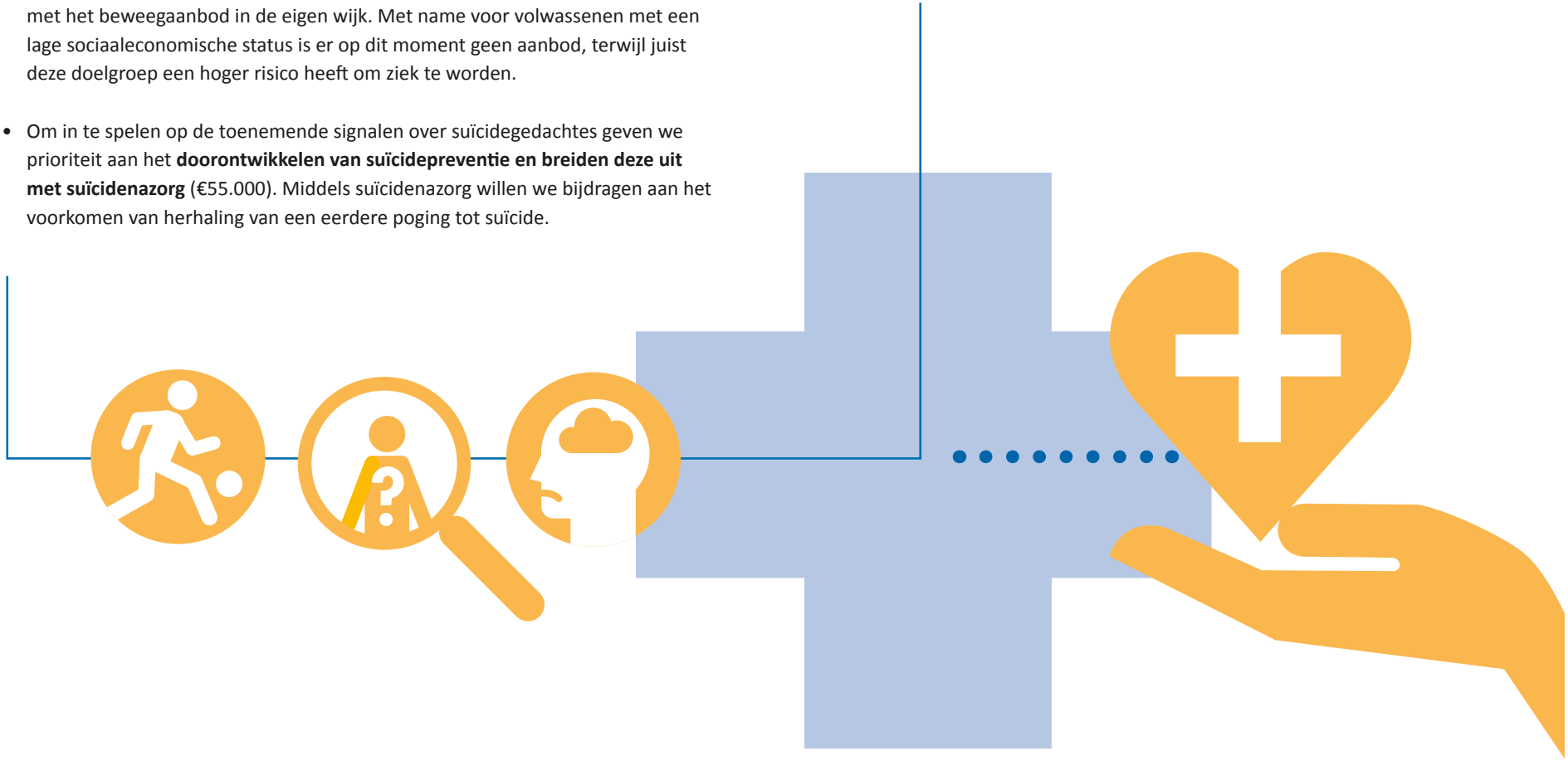
Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- Gezondheid speelde een belangrijke factor in de weerstand tegen het coronavirus. Tegelijkertijd zagen we dat onze inwoners tijdens corona minder vaak gingen sporten of bewegen. De maatregel **bewegen als interventie voor preventie** (*€75.000*) draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners en vergroot hun weerstand tegen ziektes. Door het aanbod van de buurtsportcoaches uit te breiden naar volwassenen en ouderen willen we deze doelgroep bekend maken met het beweegaanbod in de eigen wijk. Met name voor volwassenen met een lage sociaaleconomische status is er op dit moment geen aanbod, terwijl juist deze doelgroep een hoger risico heeft om ziek te worden.

- Om in te spelen op de toenemende signalen over suïcidegedachtes geven we prioriteit aan het **doorontwikkelen van suïcidepreventie en breiden deze uit met suïcidenazorg** (€55.000). Middels suïcidenazorg willen we bijdragen aan het voorkomen van herhaling van een eerdere poging tot suïcide.

Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- Corona heeft de positie van bestaande statushouders verslechterd. In het kader van de nieuwe wet inburgering ontwikkelen we plannen om de **integratie van statushouders te verbeteren** (*bestaand budget vanuit subsidie*). Dat doen we in samenspraak met Vluchtelingenwerk en Versa.

4.3 Inspelen op signalen van dreigende armoede en schulden

Naast onderstaande maatregelen blijft het huidig minimabeleid (vastgesteld in 2019 en aangepast in 2020) van kracht waarmee een breed voorzieningenpakket beschikbaar is voor minimahuishoudens. Ook het huidig schuldenbeleid (vastgesteld in 2019) biedt ruime mogelijkheden om inwoners met schulden te helpen door middel van saneringskredieten. Binnen het beleid spelen we in op signalen van een dreigende toename aan armoede en schulden

Maatregelen die we voortzetten vanuit de crisisfase

- Op 1 oktober openen we een **gemeentelijk loket voor zelfstandigen (met geldzorgen)** (*bestaand budget*), waar zij terecht kunnen voor brede hulp en ondersteuning. Hiermee bereiden we ons voor op de verwachte toename van schulden als gevolg van het afbouwen van de steunmaatregelen op 1 oktober 2021.

- We **intensiveren de bestaande inzet op vroegsignalering** (*bestaand budget*) van schulden. Hiermee kunnen we ondernemers tijdig bereiken en verwijzen naar het loket voor zelfstandigen met schulden. Vroegsignalering is een belangrijk instrument om beginnende financiële problemen (als gevolg van corona) tijdig te signaleren en op te lossen.

Maatregelen die we nieuw starten

- We **digitaliseren en professionaliseren onze aanvraagprocedure Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)** *(bestaand budget)* om zo de verwachte toename aan Bbz-aanvragen op te vangen. Middels de digitalisering maken we een efficiëntieslag en kunnen we ondernemers eerder helpen.

5

Economisch: Herstel van economie en stad

De verwachting is dat een deel van de economie in de komende periode zelf zal herstellen. Tegelijkertijd zien we dat bepaalde (delen van) sectoren het zwaarder hebben (gehad) dan andere. We vinden het belangrijk om de basis van de economie en onze stad te versterken terwijl we blijven monitoren wat er nodig is. Met de voorgestelde maatregelen houden we ruimte om in te spelen op de veranderingen in de economie. We zetten ons economische beleid voort door het stimuleren van werkgelegenheid en stimuleren het lokaal economisch herstel waar nodig samen met onze partners in de stad. We brengen daarnaast de basis van onze stad op orde door een impuls te geven aan culturele- en sportorganisaties en zetten in op het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht van onze stad.

5

5.1 Werken aan werkgelegenheid

Maatregelen die we voortzetten vanuit de crisisfase

- Om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar te laten aansluiten **passen we diverse initiatieven die in 2020/2021 zijn gestart aan op de veranderde economie** (*bestaand budget*). Dit doen we door de deelprojecten binnen de regionale initiatieven 'Werken aan werk' en 'Perspectief op werk' aan te laten sluiten bij de verplaatsingen van werkgelegenheid naar nieuwe sectoren zoals bijvoorbeeld horeca, evenementen en media.

- We gaan ook **verder met het uitvoeren van beleidstrajecten en zetten onze samenwerkingen door gericht op het ondersteunen van de regionale arbeidsmarkt** (*bestaand budget*). Zo geven we uitvoering aan de wet Structurele uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) en starten we een Regionaal Mobiliteitsteam om te helpen bij het voorkomen van werkloosheid bij dreigend baanverlies. Dit doen we door te ondersteunen met bij-, her- en omscholing en door het koppelen van werkgevers met overcapaciteit aan werkgevers met ondercapaciteit. Hilversum heeft daarin als centrumgemeente een coördinerende taak.

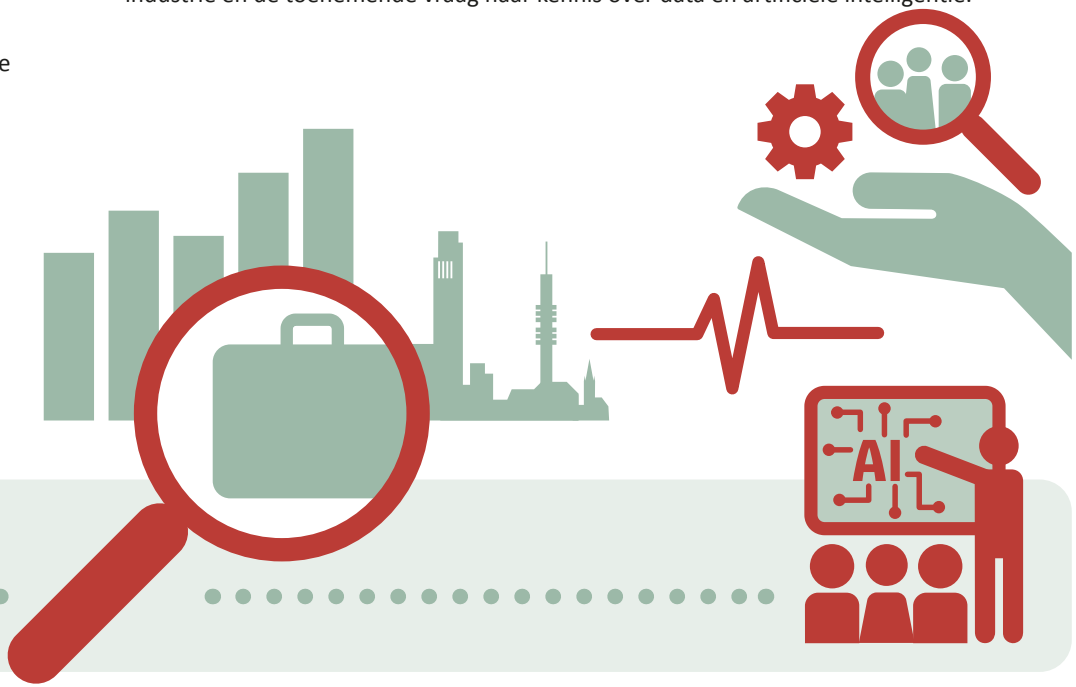
Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- We **versnellen en geven een impuls aan de (regionale) Human Capital Agenda** (*€100.000*) als overkoepelende actieagenda voor herstel naar een wendbare economie en arbeidsmarkt, gedragen door overheid, onderwijs en werkgevers. Deze agenda is in het bijzonder nu gericht op de door corona kwetsbare groepen werkenden en werkzoekenden (zoals flexwerkers).

Maatregelen die we nieuw starten

- We starten met een **verkenning van het stagetekort op het MBO** (*bestaand budget*) om de behoefte van mbo'ers aan stageplekken beter in beeld te brengen. Als hier inderdaad een tekort uit naar voren komt willen we onderzoeken of we bijvoorbeeld kunnen aansluiten bij lopende trajecten zoals Stagekans Utrecht, mee-investeren in leerwerkbedrijven van MBO College Hilversum of door als gemeente zelf doelen stellen ten aanzien van het aantal stageplekken dat we bieden en dat ook uitdragen.

- We willen de **inzetbaarheid van zzp'ers in de creatieve industrie versterken via scholing in data/Artificiële Intelligentie (AI)** (*€25.000 als co-financiering*), samen met Media Perspectives en partners van andere kennisinstellingen. Daarmee spelen we in op de tegenstelling tussen het aantal Tozo-aanvragen uit de creatieve industrie en de toenemende vraag naar kennis over data en artificiële intelligentie.

5.2 Stimuleren van de lokale economie

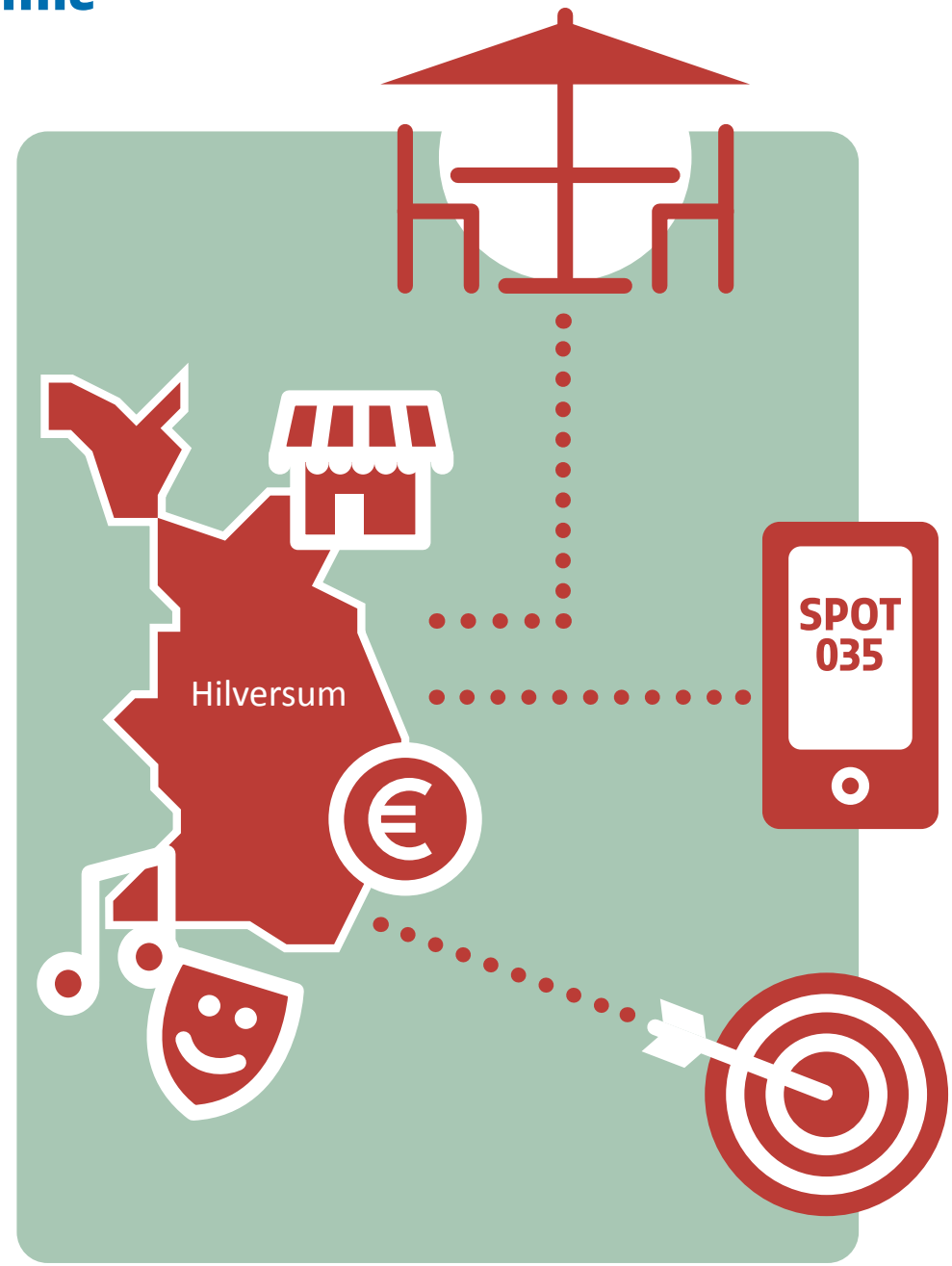
Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- Om het centrum en horecaondernemers te ondersteunen **beoordelen we in hoeverre we de tijdelijke situaties bij terrassen langdurig kunnen vergunnen** (*€70.000*). Daarbij maken we per terras een beeld van het effect op alle reguliere afwegingsgronden zoals de openbare orde, het woon- en leefklimaat, het gebruik van de openbare ruimte (evenementen, markt en blindengeleidestrook), het uiterlijk aanzien en de ruimtelijke ordening. Ook beoordelen we welke reguliere afwijkingsmogelijkheden er zijn. Naar verwachting kan een deel van de terrassen langdurig worden vergund.

- We geven een **impuls aan digitalisering van het MKB via SPOT035** (*€100.000*). Daarmee spelen we in op de tijdens corona toegenomen vraag naar ondersteuning bij het opstellen van een digitaliseringsstrategie. Ook sluit deze maatregel aan bij de veranderende economie.

Maatregelen die we nieuw starten

- In de centrumvisie 2015 is de transitie van het centrum als een ‘place to buy’ naar een ‘place to be’ geschetst. Deze transitie is door corona in een versnelling terechtgekomen. Om deze versnelling te ondersteunen **stellen we samen met partners in de stad een gebiedsagenda op voor het centrum** (*€125.000*). De hoofdlijnen in de centrumvisie (compact en meer functies) lijkt niet aan herziening toe. Wel vragen de ontwikkelingen door corona om een stevige impuls in de vorm van een gebiedsagenda om perspectief te bieden voor de ondernemers en organisaties. Daarbij is er een brede wens om vanuit meerdere disciplines naar de toekomst van het centrum te kijken, bijvoorbeeld op het gebied van leegstand en verdere vergroening- en verduurzaming. Bij andere winkelgebieden, zoals De Gijsbrecht, gaan we door op de ingeslagen weg en houden we rekening met nieuwe ontwikkelingen.

5

5.3 Levendige stad op orde

Maatregelen die we voortzetten vanuit de crisisfase

- Het **doorzetten van de middelen van het Rijk als coronasteun aan sport en cultuur** (*Rijksgelden*) is van vitaal belang voor het voortbestaan van culturele instellingen, sportclubs en verenigingen. De effectiviteit van deze steun leunt op het continueren van: (1) matching van noodsteun covid-19, (2) huurvrijstelling en/of compensatie, (3) coulancebeleid ten aanzien van afspraken over subsidieprestaties en het (4) optimaal gebruik blijven maken van de Rijksregelingen en daar goed op inspelen. Deze maatregelen geeft instellingen daarmee de tijd om zich te richten op herstel.

Maatregelen uit bestaand beleid die we een impuls geven

- Om het vertrouwen van het publiek in de culturele instellingen weer terug te winnen en de levendigheid weer terug te brengen in de stad **geven we een impuls aan de levendige stad** (*€150.000*). Dit doen we door culturele uitingen van instellingen uit de culturele basisinfrastructuur extra zichtbaarheid te geven. Ook ondersteunen we het aanbod aan evenementen (cultuur, sport en andere vormen) middels een financiële impuls om in de transformatie en herstelfase activiteiten te organiseren.

Maatregelen die we nieuw starten

- Samen met de provincie Noord-Holland zetten we in op **het stimuleren van transitie middels innovatie** (*€ 100.000 als co-financiering*). Door de beperkingen tijdens de lockdown zijn er in de cultuursector nieuwe manieren gevonden om cultuur en kunst bij mensen te brengen, bijvoorbeeld door middel van hybride evenementen zoals de Dutch Media Week. De Vorstin en musea zien hierin kansen voor Hilversum op het gebied van innovatieve technologische ontwikkelingen in het grensgebied tussen media en cultuur. Daarin nu investeren kan helpen het herstel slimmer en duurzamer vorm te geven.

- Samen met de culturele sector, buurtcoördinatoren en cultuurcoaches brengen we het **culturele aanbod meer naar de wijken** (€200.000). Het stimuleren van meerdere culturele evenementen per jaar in onze wijken zorgt voor verbinding en ontmoeting in de wijk, helpt tegen eenzaamheid, draagt bij aan het verminderen van de gesignaleerde tweedeling die ontstaat en maakt beleving van cultuur laagdrempeliger en toegankelijker voor alle doelgroepen. Naast het vergroten van de leefbaarheid in de wijken, ondersteunen we hiermee ook de culturele sector die nog altijd in zwaar weer zit.

- Voor het komende jaar **optimaliseren we de match tussen de culturele ruimtevraag en de leegstand in het centrum** (*€150.000*). We faciliteren daarmee cultuur in het centrum op plekken waar langdurige leegstand is. Op die manier geven we een verdere impuls aan de levendigheid en leefbaarheid van het centrum.

- We willen initiatieven beter kunnen ondersteunen tijdens de herstelfase. Daarom werken we aan een nieuwe vorm voor **een evenementen- en activiteitenvoorziening met bijbehorend afwegingskader** (*bestaand budget*). We combineren bestaande budgetten en maken inzichtelijker hoe we subsidies vaststellen.

5.4 Vergroten van weerbaarheid en veerkracht

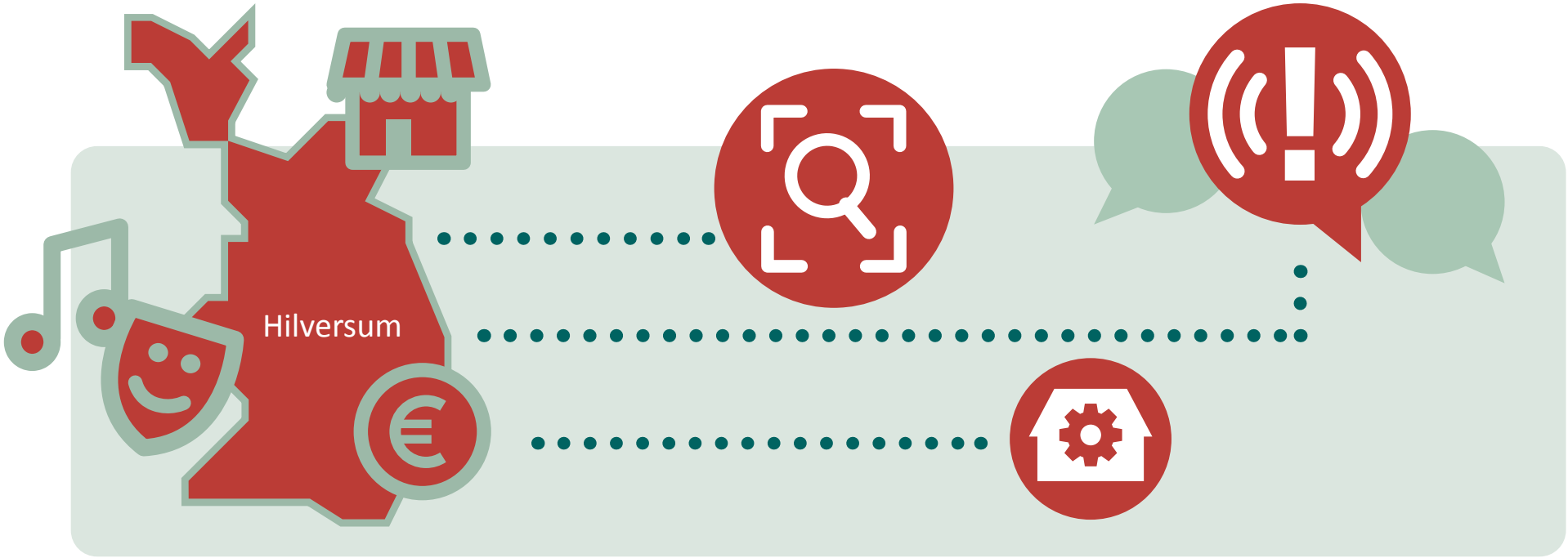
Maatregelen die we voortzetten vanuit de crisisfase

- De signalen over ondermijning als gevolg van de coronacrisis lijken vooralsnog niet te zijn toegenomen. Door middel van de door het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) **uitgevoerde horecascan** (*bestaand budget*) krijgen we een beter beeld van de effecten van de coronacrisis op ondermijning in de horeca.

- Om vastgoedondernemers weerbaarder te maken voor ondermijning **verspreiden we de toolkit vastgoed** (*bestaand budget*) die het RIEC in samenwerking met de politie heeft opgesteld.

Maatregelen die we nieuw starten

- Middels **een evaluatie van de eigen gemeentelijke crisisorganisatie** (*bestaand budget*) brengen we in beeld wat tijdens de coronacrisis goed heeft gewerkt, wat we bij een volgende crisis opnieuw kunnen inzetten en waar we voor een volgende crisis nog aan moeten werken. De opbrengsten uit deze evaluatie kunnen tevens worden gebruikt als input bij het opnieuw opleven van de huidige coronacrisis en daarmee eventuele opnieuw aangescherpte crisismaatregelen.

Overzicht herstelmaatregelen

Groene lijn			Maatregel	Soort	Bestedings-doel	Kosten	Start*	Partners
A	**Versterken van sociale kansen en onderwijskansen**	**1**	Uitbreiden mogelijkheden inloop en ontmoeting inwoners psychische kwetsbaarheden	Impuls	Uitvoerings-budget	€ 100.000	Q4 2021	Atelier Buitengewoon, Kwintes, Leger des Heils, de Meubelwerf, de Repair Factory en Versa Welzijn.
		2	Begeleiding in de wijk versneld doorontwikkelen	Impuls	Capaciteit	€ 135.000	Q4 2021	Versa, Mee, Sherpa en Kwintes
		3	Beter zicht op de zorgvraag en afgestemd aanbod	Impuls	Capaciteit	€ 90.000	Q4 2021	N.t.b.
		4	Ontwikkelen van een Sociale kaart voor inwoners en professionals	Impuls	Uitvoerings-budget	€ 100.000	Q4 2021	N.t.b.
		5	Verbeteren ondersteuning van mantelzorgers	Impuls	N.v.t.	€ 0 (subsidie)	Bij subsidie	Inwoners, Versa, MEE
		6	Versterken aanbod jeugdigen en leerlingen	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	Team Sport Service, Buurtsportcoaches, Cultuurcoaches, Versa Welzijn, scholen
B	**Bevorderen en beschermen van gezondheid**	**1**	Bewegen als interventie voor preventie	Impuls	Capaciteit	€ 75.000	Q4 2021	Team Sportservice, Versa Welzijn, eerste lijnzorg organisaties, sportclubs, wijkorganisaties, Ter Gooi
		2	(Door)ontwikkelen van suïcidepreventie en -nazorg	Impuls	Capaciteit	€ 55.000	Uiterlijk 1 januari 2022	Tergooi, GGz Centraal, zorg-coördinatoren, Versa Welzijn, Veilig Thuis, Vluchtelingenwerk, UWV, GGD Jeugd en Gezin, MEE, verschillende scholen en het netwerk Vrijwillige Thuishulp
		3	Verbeteren integratie van statushouders	Nieuw	N.v.t.	€ 0	Q2 2021	Vluchtelingenwerk, Versa Welzijn
C	**Inspelen op signalen van dreigende armoede en schulden**	**1**	Intensiveren vroegsignalering	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	N.t.b.
		2	Oprichten gemeentelijk loket voor zelfstandigen met geldzorgen	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	oktober 2021	MKB-Doorgaan, Zuidweg & Partners
		3	Digitaliseren en professionaliseren van aanvraagprocedure Bbz	Nieuw	N.v.t.	€ 0	Q4 2021	

** De status is afhankelijk van het verdere verloop van de coronacrisis en kan bij een nieuwe lockdown worden uitgesteld. Over aanpassingen aan de planning als gevolg van nieuwe maatregelen wordt de raad per RIB geïnformeerd.*

Groene lijn		Maatregel		Soort	Bestedings-doel	Kosten	Start*	Partners
D	**Werken aan werkgelegenheid**	1	Versnellen van en impuls geven aan de (regionale) Human Capital Agenda	Impuls	Uitvoerings-budget	€ 100.000	Q4 2021	De Werkkamer (werkgevers- en werknemersorganisaties, onderwijsinstellingen (mbo/hbo) en gemeenten/regio), regio Utrecht (HCA Utrecht), provincie Noord-Holland en MRA
		2	Aanpassen diverse initiatieven op de veranderende economie	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	De regiogemeentes, Regio Gooi en Vechtstreek en meerdere partners
		3	Verkenning van stagetekort MBO	Nieuw	N.v.t.	€ 0	Q4 2021	MBO College Hilversum, SBB, regio GenV, mogelijk regio Midden-Utrecht als partner
		4	Uitvoeren beleidstrajecten en doorzetten samenwerkingen regionale arbeidsmarkt	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	Regiogemeentes, UWV, Regio Gooi en Vechtstreek, vakbonden, werkgeversorganisaties, ROC, Bureau Leerplicht
		5	Versterken inzetbaarheid zzp'ers in de creatieve industrie via scholing op data/ Artificiële Intelligentie (AI)	Nieuw	Bijdrage co-financiering	€ 25.000	2022	Media Perspectives, topteam creatieve industrie (topsectorenbeleid) en NL AI Coalitie
E	**Stimuleren van de lokale economie**	1	Opstellen van een gebiedsagenda voor het centrum	Nieuw	Capaciteit en uitvoerings-budget	€ 100.000 + € 25.000	Q4 2021	Verenigde winkeliers, horecaondernemers, cultuur, vastgoedeigenaren en bewoners.
		2	Waar mogelijk langdurig vergunnen tijdelijke situaties terrassen	Impuls	Capaciteit	€ 70.000	Q4 2021	Horecaondernemers + Stichting Centrum Hilversum en andere stakeholders
		3	Impuls aan digitalisering MKB via SPOT035	Impuls	Uitvoerings-budget	€ 100.000	2022	Ondernemersorganisaties, onderwijsinstellingen (HvA en MBO College Hilversum), ministerie EZK
F	**Levendige stad op orde**	1	Impuls levendige stad gecombineerd met herwinnen van publieksvertrouwen en -bereik	Impuls	Uitvoerings-budget	€ 150.000	Q4 2021	Organisatoren van evenementen, culturele organisaties, Hilversum Marketing, taskforce anderhalve meter
		2	Vergroten van culturele aanbod in de wijken	Nieuw	Uitvoerings-budget	€ 200.000	Q4 2021	Culturele sector, buurtcoaches en cultuurcoaches
		3	Opstellen evenementen- en activiteiten-voorziening en bijbehorend afwegingskader	Nieuw	N.v.t.	€ 0	Q4 2021	
		4	Ondersteunen van herstel door stimuleren van transitie middels innovatie	Nieuw	Bijdrage co-financiering	€ 100.000	Q4 2021	Culturele organisaties, mediabedrijven en provincie Noord-Holland
		5	Optimaliseren aansluiten culturele ruimte-vraag versus leegstand centrum	Nieuw	Uitvoerings-budget	€ 150.000	Q4 2021	Centrummanagement, pandeigenaren, kunstenaars-verenigingen, Hilversum Marketing
		6	Doorzetten coronasteun aan de cultuur en sportsectoren	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Doorlopend	Rijk, provincie
G	**Vergroten van weerbaarheid en veerkracht**	1	Analyseren van effecten coronacrisis op ondermijning in horeca	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	RIEC, politie
		2	Verspreiden toolkit vastgoed	Voortzetting	N.v.t.	€ 0	Reeds gestart	Vastgoedondernemers
		3	Evaluatie van de crisisorganisatie	Nieuw	N.v.t.	€ 0	Q4 2021	